

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะ
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์
ปีที่ทำการวิจัย : 2553

.....

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพซึ่งมีวัตถุประสงค์
1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะ 2) ศึกษา ปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้าน น้ำ และขยะ อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม 3) เพื่อหารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะ โดยข้อมูลที่ใช้ใน
การศึกษาค้นคว้านี้ได้จากการสำรวจเชิงพื้นที่ของอำเภออัมพวาโดยเลือกพื้นที่แบบเจาะจงตามโครงสร้างทาง
สังคมคือเทศบาลตำบลอัมพวา อบต.ท่าคา อบต.สวนหลวง อบต.บางแค อบต.เหมืองใหม่ อบต.แคว
อ้อม อบต.บางนางลี่ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่
อำเภออัมพวา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,364 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วนอย่างง่าย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ One- Way ANOVA โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับตัวแปร 2 กลุ่มใช้ t-test และตัวแปร 2 กลุ่มขึ้นไปใช้ ค่าสถิติ F- test เมื่อพบ
ความแตกต่างจะทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้สถิติ LSD (Least Significant Difference
Method) และการวิจัยเชิงคุณภาพเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงในพื้นที่ 6 ตำบลได้แก่อบต.ท่าคา อบต.
สวนหลวง อบต.บางแค อบต.เหมืองใหม่ อบต.แควอ้อม อบต.บางนางลี่ จำนวนประชากร 63 คน การ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเนื้อหาวิจัยในเชิงปริมาณมาสังเคราะห์พร้อมสร้างกรอบคำถามและนำมาทำการ
สัมภาษณ์และสนทนากลุ่มแก่กลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะมี
ระดับการมีส่วนร่วมในรายด้านอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติการ ด้านการ
ประเมินผล ส่วนด้านการได้รับประโยชน์อยู่ในระดับน้อย ดังนั้นระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการ
สิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการจัดการน้ำและขยะซึ่ง ประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน การเป็นสมาชิก มีความแตกต่าง
กันที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในด้านปฏิบัติการ การรับประโยชน์ และด้านการประเมินผล ส่วนด้านการ
วางแผนไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับปัจจัยด้านสถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีความ

แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ในด้านด้านปฏิบัติการ การรับประโยชน์ ส่วนการประเมินผลและการวางแผนไม่มีความแตกต่างกัน สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะมีความสัมพันธ์กับการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำและขยะอย่างมีส่วนร่วมใน 4 ประการได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน กำหนดการวางแผนร่วมกัน กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การตัดสินใจ และการสร้างผู้นำรุ่นใหม่โดยผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดี 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรม และส่งเสริมช่วยเหลือให้เกิดการปฏิบัติกิจกรรมตามแผน 3) การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ เป็นการร่วมรับประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งผลประโยชน์ทางตรงและผลประโยชน์ทางอ้อม 4) การมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลและตรวจสอบเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานและการสอบถามความคิดเห็น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นจำเป็นต้องกระตุ้นพฤติกรรมทางด้านจิตสำนึก โดยจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้วยจิตอาสาาร่วมกัน โดยภาครัฐต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมคิดตั้งแต่ริเริ่มโครงการจนกระทั่งเสร็จสิ้น และต้องสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาคกัน จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ การมีส่วนร่วม รูปแบบการมีส่วนร่วม การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการน้ำ
การจัดการขยะ